

27.1 KL. 20.00
MUSIKHUSET
VÅR GÄST CONRAD TAO

SAKARI ORAMO
DIRIGENT

CONRAD TAO
PIANO

LOTTA EMANUELSSON
KONFERENCIER

Andrew Norman:
Suspend, fantasi för piano och orkester

1

Béla Bartók:
Divertimento för stråkar
1. *Allegro non troppo*
2. *Molto adagio*
3. *Allegro assai*

CONRAD TAO – “EN MUSIKER SOM FORMAR DEN KLASSISKA MUSIKENS FRAMTID”

“Gränsöverskridning – upplever jag som den mest livfullt mänskliga aspekten i ett musikaliskt uppförande.”

En gränsöverskridare, det är Conrad Tao (f. 1994) verkligen, en både tekniskt strålande och djupt tolkande pianist, en konstnär som också i vidare bemärkelse betonar humanistiska värden.

Tao har en mångsidig repertoar vid sina konserter, som spänner från Bach till vår tids tonsättare. Förutom pianist är Tao även en uppskattad tonsättare. Han har sagt att han också vid pianot nalkas musiken med en tonsättares blick. Taos mångsidiga musikerskap som överskrider de traditionella gränserna har gjort honom till en betydande påverkare och förebild. För Tao är musiken inte bara ett område som är avskilt från den övriga världen; ibland kan man i hans programval höra medvetna ställningstaganden.

New York Magazine har kallat honom för “en musiker som formar den klassiska musikens framtid”.

Från underbarn till en fullt utbildad konstnär

Född i USA av kinesiska föräldrar var Conrad Tao bara ett och ett halvt år gammal, då han började plocka ut bekanta sånger för barn på pianots tangenter. Han uppträdde för första gången i fyra

års ålder och åtta år gammal spelade han Mozarts Pianokonsert A-dur.

Tao inledde sina pianostudier i Chicago. Då han var nio år gammal, flyttade familjen till New York, där han numera är bosatt. Han fortsatte pianostudierna vid Juilliard School och studerade även komposition vid University of Yale.

Sedan Tao fyllde 12 år har haft en manager. Vid unga år studerade Tao även violinspel och åren 2008–09 spelade han flera gånger vid samma konserttillfälle både Mendelsohns violinkonsert e-moll och första pianokonsert. Han lämnade emellertid snart violinspelet bakom sig.

Fastän Tao fyller alla underbarnets kriterier, har han redan avancerat till en mogen, fullt utbildad konstnär. Han har emellertid konstaterat, att den goda sidan med hans tidiga genombrott är att han inte blev tvungen att underkasta sig en påfrestande tävlingsrullett för att uppnå en etablerad ställning.

Nu är Tao 26 år gammal och har fått många av de viktigaste utmärkelserna i musikvärlden. Improvisation hör också till hans konstnärsprofil. En ny landvinning för honom är scenrollen som pianist i David Langs experimentella kammaropera *the loser* (2016), också detta ytterligare ett tecken på hur Conrad Tao utvidgar sina gränser som musiker.

ANDREW NORMAN: SUSPEND, FANTASI FÖR

Andrew Norman (f. 1979) hör till de just nu hetaste tonsättarnamnen i sitt hemland Förenta staterna, där han också fått många priser. Hans orkesterverk *Play* och *Sustain* är symfonier av ett slag som lever upp till den teknologiserade världen med dess egna funktionella logiska medel. *Suspend* (2014) för piano och orkester lutar sig å sin sida mot musikens historia och den tyska romantiken.

Norman har sagt sig inspireras av Johannes Brahms' person och valt som bas för sin fantasi ett tretonsmotiv som var viktigt för denne: F-A-E, som bygger på Brahms vän Joseph Joachim's ord "frei aber einsam" (fri men ensam) samt F-A-F, "frei aber froh" (fri men lycklig), som var

Brahms' eget musikaliska motto och gemäle till Joachim.

Suspend är rätt minimalistiskt: det finns massor med utrymme för känslor och aningar mellan stämmorna. Ordet 'suspend' i rubriken förknippas med att uppskjuta, hänga eller sväva, men även med stillastående tid. Pianosolisten tränger in i Brahms själslandskap. Solistens instrument är verkets subjekt som brukligt var inom romantiken. Orkestern förvandlas till ett jättelikt editeringsverktyg, som preciserar och intensifierar klaviaturens romantiska pianotexturer. I höjdpunkten föds en spiral av ett känslösvall där betydelsen av tid och rum blandas upp. I slutet befrias musiken igen till en resonerande klarhet.

3

BÉLA BARTÓK: DIVERTIMENTO STRÅKAR

Divertimento för stråkar hör till Béla Bartóks (1881–1945) lättsammaste verk, tonsättarens fria tolkning av klassicismens sällskapsmusik. Det är samtidigt ett exempel på hur Bartók på höjden av sin berömmelse uppfattade nyklassicismen i sitt eget tonspråk.

Divertimentot har klassisk transparens och något av concerto grossornas anda från barocken – växelverkan mellan solostråkarna och hela orkestern. Verkets sponsor var chefen för Basels kammarorkester, dirigenten Paul Sacher, som tidigare beställt *Musik för stråkar, slagverk och celesta* av Bartók. Sommaren 1939 kom Sacher med en ny beställning och inbjöd tonsättaren på besök, men nu önskade han sig något mera lättspelt.

Europa stod på tröskeln till ett världskrig och Bartók kände på sig att han också i sitt eget liv kommit till en vändpunkt.

I augusti anlände han till Sachers hus i alperna, lyckades glömma bort den politiska situationen och ägna sig helt åt att komponera. *Divertimentot* blev färdigt på bara ca två veckor.

Divertimentot är mångtydigt vad stämningen beträffar men ändå optimistiskt. Det vänder medvetet ryggen åt den rådande beklämnande situationen i världen. Någon ren eskapism är det inte fråga om utan ett stycke som utformats stramt och detaljerat. Utgående från texturer som utnyttjar inflytande från klassicismen och barocken föds en skör yta i många plan.

Den mellersta delen är för tonsättaren typisk "nattmusik" som trots sina mörka stunder bevarar sin klarhet. I slutet av *Divertimentot* får Bartók utlopp för sin kärlek till folkmusikens vilda energi.

Auli Särkiö-Pitkänen

SAKARI ORAMO

Sakari Oramo som hör till de finländska dirigenternas internationella elit har varit chefsdirigent för Kungliga filharmoniska orkestern i Stockholm sedan 2008 och för BBC:s symfoniorkester sedan 2013. Åren 1998–2008 var han musikchef för City of Birmingham Symphony Orchestra och 2003–12 chefsdirigent för Radions symfoniorkester, vars hedersdirigent han numera är. Därtill var Oramo konstnärlig ledare för Mellersta Österbottens kammarorkester 2013–19 och länge även dirigent vid Karleby Opera.

Oramo inledde sin karriär som violinist och han hann verka som konsertmästare i både Kammarorkestern Avanti, där han var grundande medlem, och i Radions symfoniorkester innan tyngdpunkten övergick till arbetet som dirigent, men

han har nog framträtt som violinist tidtals också senare. Oramo studerade i tiden orkesterdirigering vid Sibelius-Akademien för Jorma Panula och i början av detta år inledde han en fem års period som professor i orkesterdirigering vid akademien.

Oramo har gästspelat som dirigent i tåten för många topporkestrar i världen (bl.a. Wiens, Berlins och New Yorks filharmoniker, Chicagos, San Franciscos och Paris symfoniorkestrar, samt Concertgebouw i Amsterdam). Han har också gjort ett stort antal inspelningar och förutom den centrala repertoaren även dirigerat en hel del rariteter och uruppföranden. För sina insatser har Oramo bl.a. beviljats "årets dirigentpris" 2015 av Royal Philharmonic Society.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) är Yles orkester med uppdrag att producera och främja inhemsk musikkultur. Orkesterns chefsdirigent är Hannu Lintu.

Radioorkestern grundades år 1927 med en besättning på tio musiker. På 1960-talet utvidgades RSO:s besättning till full symfoniorkester. Orkesterns chefsdirigenter har varit Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo. Då Hannu Lintus period slutar våren 2021, tillträder Nicholas Collon som chefsdirigent.

Utöver de stora klassisk-romantiska mästerverken omfattar RSO:s repertoar en hel del ny musik och orkestern uruppför årligen ett flertal verk som beställts av Yleisradio. Till RSO:s uppgifter hör även att göra friköpta inspelningar för Yleisradios arkiv av hela den inhemska orkestermusiken.

RSO har spelat in på skiva verk av bl.a. Mahler, Bartók, Sibelius, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen. Orkestern har för sina inspelningar fått Gramophone Award två gånger – för Lindbergs klarinettkonsert 2006 samt för Bartóks violinkonsert 2018. Orkesterns övriga pris omfattar bl.a. BBC Music Magazine Award, Académie Charles Cros och MIDEM Classical Award. Skivan med Sibelius tondikter och sånger fick priset International Classical Music (ICMA) 2018. Det inhemska EMMA-priset har RSO fått 2016 och 2019.

RSO:s konserter sänds direkt på Yle Arenan och i Yle Radio 1 samt i inspelad form på Yle Teema & Fem och Yle TV1.